

**O.M.Ü. SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ
ANABİLİM DALINDA TAMAMLANMIŞ
LİSANSÜSTÜ TEZLER ÜZERİNE
BİR ARAŞTIRMA**

Araş. Gör. Yakup ÇOŞTU*

ÖZET

Bu çalışmada, 1985 tarihinden günümüze kadar Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim dalında tamamlanmış lisansüstü tezlerin dağılımlarının tespiti amaçlanmaktadır.

Anahtar kelimeler:

Yüksek Lisans ve Doktora tezleri, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Felsefe ve Din Bilimleri, Bibliyografya.

Giriş

Türkiye’de İlahiyat Fakültelerinde ilk lisansüstü araştırmalar 1949 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinin kurulmasıyla başlamıştır. Günümüzde ise, toplam yirmi üç İlahiyat Fakültesinden yirmi birinde, bağlı oldukları üniversitelerin Sosyal Bilimler Enstitülerince lisansüstü eğitim ve öğretime devam edilmektedir.

22.01.1985 tarihinde kurulan Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde, şu anda onbir anabilim dalında öğrenim yapılmaktadır. Bu anabilim dallarından üç tanesi (Felsefe ve Din Bilimleri, Temel İslam Bilimleri, İslam Tarihi ve Sanatları) İlahiyat alanıyla ilgilidir. Bu araştırmada, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsünün eğitim ve öğretime başladığı andan günümüze kadar Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı’nda¹ tamamlanmış yüksek lisans ve doktora tezlerinin dağılımlarının tespiti amaçlanmıştır. Anılan tespit amaçlanırken de, öncelikle tezlerin bilim dallarına göre sınıflandırılması, daha

* O.M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Din Sosyolojisi Bilim Dalı, ycostu@omu.edu.tr

¹ O.M.Ü. İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı’nda halen, üç Profesör, beş Doçent ve beş Araştırma Görevlisiyle eğitim-öğretime devam edilmektedir.

sonra da tezlerin künyesi, tamamlandığı yılına ve türüne göre dağılımı dikkate alınarak hazırlama yoluna gidilmiştir.

Tablo 1 Tezlerin Genel Dağılımı

Uzmanlık Derecesi	N	%
1. Yüksek Lisans	70	%73
2 Doktora	26	%27
Toplam	96	%100

Tablo 1’de görüldüğü üzere 1985 yılından bu tarafa Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı’nda toplam 96 tez hazırlanmıştır. Bu tezlerin % 73’i yüksek lisans, % 27’i doktora düzeyindeki araştırmalardan oluşmaktadır.

Tablo 2 Tezlerin Bilim Dallarına Göre Dağılımı

Bilim Dalları	Yüksek L.	Doktora
Din Sosyolojisi	10	4
Din Psikolojisi	11	9
Din Eğitimi	23	4
Dinler Tarihi	11	5
Din Felsefesi	11	3
İslam Felsefesi	4	1
Toplam	70	26

Tablo 2’de tezlerin bilim dallarına göre dağılımı verilmiştir. Buna göre, bünyesinde en fazla yüksek lisans tezi tamamlanan bilim dalı Din Eğitimi (23) iken, en fazla doktora tezinin Din Psikolojisi (9) alanında tamamlandığı görülmektedir.

Tablo 3: Tezlerin Kategorik Dağılımı

Bilim Dallararı	Teorik	Ampirik
Din Sosyolojisi	10	4
Din Psikolojisi	6	14
Din Eğitimi	5	22
Dinler Tarihi	16	----
Din Felsefesi	14	----
İslam Felsefesi	5	----
Toplam	56	40

Tablo 3’de görüldüğü gibi, Din Sosyolojisi, Din Eğitimi ve Din Psikolojisi bilim dallarında ampirik çalışmalar ağırlıktadır. Buna karşın, Dinler Tarihi, Din Felsefesi ve İslam Felsefesi bilim dallarında kuramsal çalışmalar yer almaktadır. Bunun nedeni olarak, birinci gruba giren

bilim dallarının konularının, ikinci gruba giren bilim dallarına göre saha araştırmaları için daha uygun olduğu sđylenbilir.

Tablo 4: Tezlerin Yıllara gđre Dağılımı

Tez Yılı	Y. Lisans	Doktora
1989-1990	2	---
1991-1992	4	1
1993-1994	9	1
1995-1996	11	1
1997-1998	9	5
1999-2000	8	2
2001-2002	10	8
2003-2004	11	6
2005-2006	6	2
Toplam	70	26

Tablo 4'de tamamlanan tezlerin yıllara gđre dağılımı verilmiştir. Buna gđre, 1993'den gđnümüze kadar yđksek lisans derecesinde yaklaşık her iki yıla gđre ortalama dokuz (9) tezin tamamlandığı gđrđlürken, doktora tezlerinde ise 2001 yılında hızlı bir artışın olduğu gđrđlmektedir.

1. 1985-2004 Tarihleri Arasında Tamamlanmış Lisansüstü Tezler

Bu araştırmada yer alan yđksek lisans ve doktora tezlerinin belirlenmesinde, Sosyal Bilimler Enstitüsü kayıtları ile O.M.Ü. merkez kütüphanesi ve İlahiyat Fakóltesi kütüphanesindeki kayıtlar esas kabul edilmiştir. Araştırma sonucunda tespit edilen tezler, öncelikle bilim dallarına gđre, yđksek lisans ve doktora şeklinde sınıflandırılmış, daha sonra yazarlarının soyadı, adı, tezin adı, tamamlandığı yıl, tezin sayfa sayısı ve danışmanına gđre alfabetik olarak sıralanmıştır. Anılan bağlam içinde, 15.03.2006 tarihi itibariyle tespit ettiğimiz doksan altı (96) tez aşağıda sunulmuştur.

A. Din Sosyolojisi Bilim Dalında Tamamlanmış Lisansüstü Tezler

Yđksek Lisans Tezleri:

■ Altundal, İbrahim. *Toplumsallaşma Sürecinde Dinin Fonksiyonu*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1999, V+140 s. [Dan: Yrd. Doç. Dr. Erkan Perşembe]

■ Arslan, Mustafa. *Anadolu'nun Bir Taşra İlçesindeki İnsanların Dindarlık Boyutları Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma (İskilip Örneği)*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1997, VIII+82 s. [Dan: Yrd. Doç. Dr. Erkan Perşembe]

■ Bilgin, Vejdi. *Toplumsal özölme Ve Din İlişkilerine Din Sosyolojisi Açısından Kavramsal Bir Yaklaşım*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1996, VII+181 s. [Dan: Yrd. Doç. Dr. Erkan Perşembe]

■ oştu, Yakup. *Küreselleşme Kapsamında Din*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2003, V+130 s. [Dan: Yrd. Doç. Dr. Erkan Perşembe]

■ Erken, Sevim. *Toplumsal Değişmeler Karşısında Tavrı Belirlemede Dini Gruplar Fethullah Gülen Cemaati*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1995, 137 s. [Dan: Yrd. Doç. Dr. Erkan Perşembe]

■ Eroğlan, Fatih. *Fenomenolojik Açıda Kutsalın Anlamı ve Toplumsal İşlevi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2004, II+109 s. [Dan: Yrd. Doç. Dr. Erkan Perşembe]

■ Eyüpoğlu, Osman. *Samsun Küçük Sanayi Sitesinin Sosyo-Ekonomik Yapısı İçinde Dinin Konumu*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1996, X+189 s. [Dan: Yrd. Doç. Dr. Erkan Perşembe]

■ Ezerbolatoğlu, Ulviye. *İletişimin Kitleysel Etkisi Bağlamında Türkiye'de Basının Dine Bakışı*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1996, 90 s. [Dan: Yrd. Doç. Dr. Erkan Perşembe]

■ Gedikli, Yaşar. *Modernleşme-Din İlişkisi Ve Modernleşmenin İslam Toplamlarına Giriş Süreci*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1996, V+139 s. [Dan: Yrd. Doç. Dr. Erkan Perşembe]

■ Koç, Alparslan. *Sosyal Bütünleşme Ve Din İlişkisi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2001, VII+111 s. [Dan: Yrd. Doç. Dr. Erkan Perşembe]

Doktora Tezleri:

■ Abuzar, Celil. *Sosyal Değişme Ve Din İlişkileri : (şanlıurfa Örneği)*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2003, XIII+ 204 s. [Dan: Yrd. Doç. Dr. Erkan Perşembe]

■ Akdoğan, Ali. *Geleneksel Toplumdan Modern Topluma Geçişte Dini Hayat (Rize İl Merkezi Örneği)*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1999, X+226 s. [Dan: Yrd. Doç. Dr. Erkan Perşembe]

■ Bilgin, Vejdi. *Sosyo-Kültürel Şartların Fıkıhı Hükümlere Etkisi (Dini Hukukun Toplumsal Kaynakları Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma)*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, 2001, V+202 s. [Dan: Yrd. Doç. Dr. Erkan Perşembe]

■ Eyüpoğlu, Osman. *Türkiye'de Sosyal Değişme Ve Kur'an Yorumları İlişkisi : (Cumhuriyet Dönemi Örneği)*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2003. IX+220 s. [Dan: Yrd. Doç. Dr. Erkan Perşembe]

B. Din Psikolojisi Bilim Dalında Tamamlanmış Lisansüstü Tezler

Yüksek Lisans Tezleri:

■ Apaydın, Halil. *Üniversite Öğrencilerinin Dini Yasaklarla İlgili Tutumları*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1996, XIV+124 s. [Dan: Prof. Dr. Hüseyin Peker]

■ Arslan, Hasan. *Çırak Ve Kalfalarda Dini İnanç Ve Davranışlar*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1997, XII+122 s. [Dan: Prof. Dr. Hüseyin Peker]

■ Aydın, Ali Rıza, *Kur'an Kursu Öğreticilerinin Mesleki Problemleri*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1991, IX-139 s. [Dan: Doç. Dr. Hüseyin Peker]

■ Cengil, Muammer. *Kur'an-I Kerim'deki Nefs Kavramına Psikolojik Açından Bir Yaklaşım*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1996, II+72 s. [Dan: Prof. Dr. Hüseyin Peker]

■ Kara, Elif. *Engelli Çocuğu Olan Ebeveynlerin Bu Konuyla İlgili Dini Tutumları*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2003, VII+98 s. [Dan: Prof. Dr. Hüseyin Peker]

■ Karacoşkun, M.Doğan. *İmam-Hatip Lisesi Öğrencilerinin Dini Tutum Ve Davranışları*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1994, X+107 s. [Dan: Doç. Dr. Hüseyin Peker]

■ Macit, Yusuf. *Ruh Sağlığı Açısından Kur'an-I Kerim*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1996. XII+204 s. [Dan: Prof. Dr. Hüseyin Peker]

■ Nazlı Taşpınar, Aişe Siddıka. *İmam-Hatip Lisesi Öğrencilerinin Bu Okullardan Beklentileri Ve Kendilerini Nasıl Değerlendirdikleri*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1994, VII+179 s. [Dan: Doç. Dr. Hüseyin Peker]

■ Özel, İsa. *Ergenlik Döneminde Dua*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2003. X+138 s. [Dan: Yrd. Doç. Dr. A. Rıza Aydın]

■ Yurdusever, Halil İbrahim. *Lise Öğrencilerinin Dini Davranışlarını Etkileyen Faktörler*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1990, 120 s. [Dan: Doç. Dr. Hüseyin Peker]

■ Yürük, Yaşar. *Kur'an Kursu Öğrencilerinin Psiko-Sosyal Problemleri*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1992. XVI+117 s. [Dan: Doç. Dr. Hüseyin Peker]

Doktora Tezleri:

■ Apaydın, Halil. *Kişilik Özelliklerinin Dini Tutum Ve Davranışlara Etkisi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2001. XXI+238 s. [Dan: Prof. Dr. Hüseyin Peker]

■ Aydın, Ali Rıza. *Dini İnkârın Psiko-Sosyal Nedenleri*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1995, XVI+225 s. [Dan: Prof. Dr. Hüseyin Peker]

■ Nazlı, Aişe Sıddıka. *Kur'an-I Kerim'e Göre İnsanın Duygusal Yönü*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1999. V+236 s. [Dan: Prof. Dr. Hüseyin Peker]

■ Cengil, Muammer. *Davranışçılık Ekolünün Dine Yaklaşımı*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2002. XIV+171 s. [Dan: Prof. Dr. Hüseyin Peker]

■ Karacoşkun, M. Doğan. *Psiko-Sosyal Açından İman (Dini İnanç)-Amel (Dini Davranış) İlişkisi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1998, XXII+202 s. [Dan: Prof. Dr. Hüseyin Peker]

■ Köylü, Mustafa. *Psiko-Sosyal Açından Dini İletişim*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2002, VII+215 s. [Dan: Prof. Dr. Hüseyin Peker]

■ Macit, Yusuf. *İletişim Psikolojisi Açısından Hz. Muhammed*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2002, VI+192 s. [Dan: Prof. Dr. Hüseyin Peker]

■ Yeğin, Hüseyin İbrahim. *Kutsal Mekan Ve İnsan İlişkisi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2003. XIV+166 s. [Dan: Prof. Dr. Hüseyin Peker]

■ Yürük, Yaşar. *Almanların İslam Diniyle İlgili Tutum Ve Davranışlarında Etkili Olan Psiko-Sosyal Faktörler*, Ondokuz Mayıs Üni-

versitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1998, V+308 s. [Dan: Prof. Dr. Hüseyin Peker]

C. Din Eğitimi Bilim Dalında Tamamlanmış Lisansüstü Tezler

Yüksek Lisans Tezleri:

- Ak, Kadir. *17-25 Yaş Gençlerde Görülen Bazı Dini Şüpheler Ve Din Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2002, VIII+166 s. [Dan: Doç. Dr. Mevlüt Kaya]
- Akdoğan, Ali. *İmam-Hatip Liselerinde Okutulan Hadis Dersi Programının Değerlendirilmesi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1994, XIV+131 s. [Dan: Doç. Dr. Hüseyin Peker]
- Altun, Rıza. *İslâmi Anlatım Ve Uygulamalarda Kişileri Rahatsız Eden Hususlar*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2001, XV+110 s. [Dan: Prof. Dr. Hüseyin Peker]
- Ayas, Mehmet. *İlköğretimde Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Dersinin Başarısını Etkileyen Faktörler*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2000. VIII+126 s. [Dan: Doç. Dr. Mevlüt Kaya]
- Ayas, Osman. *Camilerde Görev Yapan İmam-Hatiplerin Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçları*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1998. VI+82 s. [Dan: Yrd. Doç. Dr. Mevlüt Kaya]
- Çelik, Kamuran. *İlköğretim 6-7-8. Sınıflarda Okutulan Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Dersinin Amaçlarının Gerçekleşme Düzeyi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1999, X+143 s. [Dan: Yrd. Doç. Dr. Mevlüt Kaya]
- Dam, Hasan. *İlköğretim I. Kademe (4-5) Öğrencilerinin Din Hakkında Sordukları Sorular Ve Bu Sorular Açısından Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Ders Kitaplarının Değerlendirilmesi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1996, XII+160 s. [Dan: Prof. Dr. Hüseyin Peker]
- Gül, Osman. *Ailenin Dini Eğitimi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2004, X+89 s. [Dan: Doç. Dr. Mustafa Köylü]
- Gün, Bilal. *İlköğretim Ve Ortaöğretimdeki Din Eğitimi Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğine Bakışları*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi

tesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2002, XIII+106 s. [Dan: Doç. Dr. Mevlüt Kaya]

■ Konal, Salim. *İmam-Hatip Lisesi Meslek Dersleri Öğretmenlerinin Mesleki Problemleri*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1995. XI+173 s. [Dan: Yrd. Doç. Dr. Mevlüt Kaya]

■ Kontbay, Semra. *Psiko-Sosyal Değişkenlere Göre Orta Öğretim Öğrencilerinin Dini Tutumları*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2005, XIII+83 s. [Dan: Doç. Dr. Mustafa Köylü]

■ Köse, Nuri. *İmam-Hatip Liselerinde Okutulan Tefsir Dersi Programının Değerlendirilmesi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1998, X+108 s. [Dan: Yrd. Doç. Dr. Mevlüt Kaya]

■ Köylü Mustafa, *Din Görevlilerinin Mesleki Problemleri*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1989, 237 s. [Dan: Doç. Dr. Hüseyin Peker]

■ Kukula (Ordu), Nuray. *Eğitim Açısından Kur'an-I Kerim'de Ceza Ve Mükafat*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1998, VII+75 s. [Dan: Prof. Dr. Hüseyin Peker]

■ Özdemir, Şuayip. *İmam-Hatip Liselerinde Okutulan Fıkıh Dersi Programının Değerlendirilmesi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1994, X+91 s. [Dan: Doç. Dr. Hüseyin Peker]

■ Özen, Tuba Özlem. *1982-2000 Yıllarında Kabul Edilen İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programlarının Amaçları ve Konuları Yönünden Karşılaştırılması*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2004, [Dan: Doç. Dr. Mevlüt Kaya]

■ Şengün, Mustafa. *Ahlaki Düşünce Ve Yargıları Etkileyen Bazı Faktörlerin İncelenmesi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2003, IX+170 s. [Dan: Doç. Dr. Mevlüt Kaya]

■ Taştekin, Osman. *Öğretmen Ve Öğrencilere Göre Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Ders Müfredatları (İlköğretim 6.7.8. Sınıflar)*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1994, IX+289 s. [Dan: Doç. Dr. Hüseyin Peker]

■ Turan, İbrahim. *Televizyon Programlarının Yetişkinler Üzerindeki Etkisi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2005, XVIII+152. [Dan: Doç. Dr. Mustafa Köylü]

- Uygun, Hamdi. *Halktaki Din Adamı İmajı Ve Din Görevlilerinden Beklentileri*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1992, XI+122 s. [Dan: Doç. Dr. Hüseyin Peker]
- Varol, Kübra. *Aile Mutluluğunu Etkileyen Sosyo-Kültürel Değişkenlerin Din Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2005, 82 s. [Dan: Doç. Dr. Mustafa Köylü]
- Yılgin, Mehmet. *Din Eğitimi Açısından Din Görevlilerinin Mesleki Yeterlilikleri Ve Cemaatle Olan İlişkileri*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1997, VII+96 s. [Dan: Yrd. Doç. Dr. Mevlüt Kaya]
- Yılmaz, Semiha. *7-9 Yaş Çocuklarının Dini Bilgi Ve Duygu Gelişimleri Üzerinde Ailenin Etkisi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1999, XI+120 s. [Dan: Doç. Dr. Mevlüt Kaya]

Doktora Tezleri:

- Acuner, H. Yusuf. *14-18 Yaş Arası Gençlerde Ahlaki Yargı Gelişimi ve Ahlak Eğitimi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2004, X+166 s. [Dan: Doç. Dr. Mevlüt Kaya]
- Asan, Aşkın. *Bilgisayar Destekli Din Öğretimi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1998, XIII+245 s. [Dan: Prof. Dr. Hüseyin Peker]
- Dam, Hasan. *Yetişkinlerin Din Eğitimi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2002, XI+197 s. [Dan: Doç. Dr. Mevlüt Kaya]
- Taştekin, Osman. *Kıyamet Ve Ahiretle İlgili Kavramların Öğretimi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1998, X+250 s. [Dan: Prof. Dr. Hüseyin Peker]

D. Dinler Tarihi Bilim Dalında Tamamlanmış Lisansüstü Tezler

Yüksek Lisans Tezleri:

- Aksu, Mehmet Ziya. *İngiltere'de Reform Hareketi Ve Anglikan Kilisesi'nin Teşekkülü*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2002, IX+122 s. [Dan: Doç. Dr. Mahmut Aydın]

■ Aydın, Mahmut. *Kilise Hukukunun Doğuşu Ve Gelişimi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1993, VII+153 s. [Dan: Prof. Dr. Ekrem Sarıkçıoğlu]

■ Batuk, Cengiz. *Ortadoğu Dinlerinde Eskatoloji Mitoları*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2001, VIII+264 s. [Dan: Doç. Dr. Şinasi Gündüz]

■ Bedir, Ş. Faruk. *Evanjelik Hıristiyanlığın Misyona Anlayışı ve Misyonerlik Yöntemleri*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2005, V+172 s. [Dan: Doç. Dr. Mahmut Aydın]

■ Bıyık, Mustafa. *Sun Myung Moon Ve Birlik Mezhebi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1998, VIII+205 s. [Dan: Prof. Dr. Ekrem Sarıkçıoğlu]

■ Jusufoski, Nevzat. *Osmanlı Döneminde Makedon Ortodoks Kilisesinin Durumu*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2006, IX+102. [Dan: Doç. Dr. Mahmut Aydın]

■ Kazez, İsmail. *Esseniler Ve Ölü Deniz Yazmaları*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2001, VII+242 s. [Dan: Doç. Dr. Şinasi Gündüz]

■ Kuşcu, Emir. *Rudolf Bultmann'ın Mitolojiden Arındırma Yöntemi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2003, V+139 s. [Dan: Doç. Dr. Mahmut Aydın]

■ Nesimi, Kani. *Arnavut Ortodoks Kilisesi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2000, VIII+131 s. [Dan: Doç. Dr. Şinasi Gündüz]

■ Olgun, Hakan. *Martin Luther Ve Reform Hareketi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1999, VII+130 s. [Dan: Doç. Dr. Şinasi Gündüz]

■ Yanbul, Halil. *13. Yüzyıl Anadolu Halk Sufizminde Dinsel Çoğulculuk: Mevlana Örneği*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2003, V+114 s. [Dan: Doç. Dr. Mahmut Aydın]

Doktora Tezleri:

■ Batuk, Cengiz. *Hıristiyanlığın Asli Günah Doktrini Bağlamında Mitoloji ve Tarihsellik*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2006, VIII+239 s. [Dan: Doç. Dr. Mahmut Aydın]

■ Bıyık, Mustafa. *Presbiteryan Kilisesi: Tarihsel Gelişimi, Öğretileri ve Türkiye'deki Yapılanması*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sos-

yal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2004, X+272 s. [Dan: Doç.Dr. Mahmut Aydın]

■ Fettahoğlu, Selahattin. *Hristiyanlık Ve İslam'da Hitabet*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1993, X+313 s. [Dan: Prof. Dr. Ekrem Sarıkçıoğlu]

■ Olgun, Hakan. *Luteran Protestanlık ve Modern Toplumun Oluşumundaki Doktrinel Temelleri*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2005, IX+246 s. [Dan: Doç. Dr. Mahmut Aydın]

■ Usta, Ahmet. *İbrahim Müteferrikanın Risale-i İslamiye'si*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1991, VI+178 s. [Dan: Prof. Dr. Ekrem Sarıkçıoğlu]

E. Din Felsefesi Bilim Dalında Tamamlanmış Lisansüstü Tezler

Yüksek Lisans Tezleri:

■ Akdemir, Ferhat. *Ateizmin Sosyolojik Gerekçeleri Ve Teizmin Cevapları*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2000, VI+127 s. [Dan: Doç. Dr. Cafer Sadık Yaran]

■ Alpyağıl, Recep. *Dini Epistemolojide Fideizm*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2002, VI+194 s. [Dan: Doç. Dr. Cafer Sadık Yaran]

■ Atsız, Hasan. *Ateizmin Psikolojik Gerekçeleri Ve Teizmin Cevapları*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2000, VI+130 s. [Dan: Doç. Dr. Cafer Sadık Yaran]

■ Çakmak, Mustafa. *John Hick'in Din Felsefesinde Dinsel Dışlayıcılığa Yöneltilen Eleştiriler*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2002, VI+100, s. [Dan: Doç. Dr. Cafer Sadık Yaran]

■ Çilingir, Lokman. *Schopenhauer'da Acı Olarak Dünya Ve Kurtuluş Yolları*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1993, 70 s. [Dan: Prof. Dr. Bilal Dindar]

■ Efil, Şahin. *Din-Bilim İlişkisi Bağlamında Evrenin Yarattığı*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1998, VIII+150 s. [Dan: Yrd. Doç. Dr. Cafer Sadık Yaran]

■ İpek, Ömer. *Ateizmin Etik Boyutu Ve Teizmin Verdiği Cevaplar*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2001, V+66 s. [Dan: Doç. Dr. Cafer Sadık Yaran]

- Kahveci, K.Ali. *Bertrand Russell'in Teolojiye Bakışı*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2003, VI+95 s. [Dan: Yrd. Doç. Dr. Metin Yasa]
- Yasa, Metin. *Çağdaş İngiliz Felsefesinde Kötülük Problemi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1994, VII+81 s. [Dan: Prof. Dr. Hasan Katipoğlu]
- Yasa, Münteha. *Dini Epistemolojide Eleştirel Akıncılık*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1998, VII+98 s. [Dan: Doç. Dr. Cafer Sadık Yaran]
- Yaya, Alim. *Muhammed İkbâl'de Tanrı Anlayışı*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2006, X+93 s. [Dan: Doç. Dr. Metin Yasa]

Doktora Tezleri:

- Efil, Şahin. *Din-Bilim İlişkisi Bağlamında Evrenin Birliği ve Çokluğu Sorunu*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2004, VII+189 s. [Dan: Yrd. Doç. Dr. Metin Yasa]
- Kurşunoğlu, M.Said. *İnsan-Evren İlişkisi Ve Antropik İlke*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2002, VII+313 s. [Dan: Doç. Dr. Cafer Sadık Yaran]
- Yasa, Metin. *Ölümden Sonra Hayat İnancının Felsefi Ve Deneysel Dayanakları*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1998, V+224 Y. [Dan: Doç. Dr. Cafer Sadık Yaran]

F. İslam Felsefesi Bilim Dalında Tamamlanmış Lisansüstü Tezler

Yüksek Lisans Tezleri:

- Aydın, Mustafa. *Şehnistânî'nin El-Milel Ve'l-Nihal Adlı Eserinde Aristoteles Felsefesi Ve Kaynakları*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1994, V+137 s. [Dan: Prof. Dr. Mehmet Dağ]
- Çeşme, Aynur. *Gazali Felsefesinde Dini Hakikat Sorunu*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2003, VI+99 s. [Dan: Doç. Dr. Burhanettin Tatar]

■ Tatar, Burhanettin. *Bir Zahiri Bilgini Olarak İbn Hazm'ın Tanrı'nın Varlığı Konusundaki Yaklaşımı*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1991, VI, 72 s. [Dan: Prof. Dr. Mehmet Dağ]

■ Toktaş, Fatih. *Farabi'nin Eylemsel Felsefesinde Ahlak Ve Siyaset İlişkisi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1996, X+148 s. [Dan: Prof. Dr. Mehmet Dağ]

Doktora Tezleri:

■ Toktaş, Fatih. *Meşşâi Felsefeye Yöneltilen Eleştiriler*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2001, VI+207 s. [Dan: Prof. Dr. Mahmut Kaya]

Sonuç

Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalındaki bilim dallarının hem dini hem de beşeri bilimleri içermesi, bu bilim dallarının özel bir konuma yerleşmesine imkan vermektedir. Çünkü, bu bilim dallarının çifte bağımlılık durumu, bir taraftan din üzerinde konuşmayı gerektirirken, diğer taraftan da sosyal bilimlerle ilgili konuları tartışmayı içermektedir. Bu nedenle ülkemizde, son yıllarda İlahiyat disiplini içerisindeki Felsefe ve Din Bilimlerine yönelik ilginin arttığı görülmektedir. Bu alanlarda yapılan bilimsel çalışmalarda hızlı artış, bunun açık bir göstergesidir. Bu çerçevede, O.M.Ü. İlahiyat Fakültesi Felsefe ve Din Bilimleri Bölümünde tamamlanan lisansüstü çalışmaları da, bu alana yönelik ilginin bir göstergesi olarak değerlendirilebiliriz. Samsun şartlarında yürütülen bu bilimsel çalışmalar, ülkemizdeki din bilimleri alanındaki araştırmaların gelişmesine katkı sağlamaktadır.

Tamamlanan lisansüstü tezlerin kategorik dağılımına baktığımızda, teorik araştırmalar (56) kadar ampirik araştırmaların da (40) yapıldığı görülmektedir. Din bilimleri alanında yapılan saha araştırmaları, bir taraftan ülkemizdeki dini coğrafyanın tespitine ve tanınmasına hizmet ederken, diğer taraftan da, dinin, birey, toplum, kültür, devlet ve genel olarak dünya ile olan ilişkisinin belirlenmesine hizmet etmektedir. Bu araştırmaların ortaya çıkardığı sonuçlar başta Diyanet İşleri Başkanlığı olmak üzere ülkemizdeki din hizmetleri politikasının belirlenmesinde önemli açılımlar sağlamaktadır. Bu nedenle, din bilimleri alanında teorik araştırmalar yanında ampirik araştırmaların da desteklenmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, ülkemizdeki din bilimsel araştırmaların seviyesinin yükseltilebilmesi için daha fazla kaynak ve emek harcanması gerekmektedir. Bunun için de, İlahiyat Fakültelerindeki lisansüstü eğitime daha fazla ağırlık verilmelidir. İlahiyat lisans ğrencilerinin ilgi duydukları alanlara yönelmeleri motive edilerek, lisansüstü eğitim yapmaları sağlanmalıdır.

**A Research on the Master and Ph.D Theses in The Department
of Philosophy and Religious Sciences in Institute of
Social Sciences in Ondokuz Mayıs University**

ABSTRACT

This article presents the titles of master and ph.D theses which were accomplished in the Department of Philosophy and Religious Sciences in Institute of Social Sciences in Ondokuz Mayıs University since 1985. For this purpose, it provides statistical analysis concerning theses' rate with respect to different disciplines.

Key Words:

Master and Ph.D Theses, Ondokuz Mayıs University, Philosophy and Religious Sciences, Bibliography.